

УЖГОРОД

СИЛА ДУХУ НЕ МАЄ МЕЖ — довели «Ігри Воїнів Карпат»

Ужгород став місцем зустрічі ветеранів і військовослужбовців з усієї України: на площі Шандора Петефі 1 серпня відбувся перший етап рейтингового турніру з адаптивних видів спорту «Ігри Воїнів Карпат».

Участь у змаганнях взяли майже півтори сотні учасників із 20 областей України. До міста над Ужем приїхали ветерани й військовослужбовці із Закарпатської, Харківської, Рівненської, Дніпропетровської, Київської, Івано-Франківської, Львівської, Сумської, Хмельницької, Кіровоградської, Чернігівської, Миколаївської, Донецької, Тернопільської, Запорізької, Волинської, Одеської та Черкаської областей та Києва.

Учасники демонстрували свою майстерність, силу й витривалість у трьох дисциплінах: жимі лежачи, гирьовому спорті та веслуванні на тренажері.

Саме за результатами цих стартів визначать 30 найсильніших спортсменів, які вже у листопаді представлятимуть Україну на міжнародних змаганнях у Каунасі (Литва).

На відкритті турніру учасників привітали представники обласної та міської влади, зокрема міський голова Ужгорода Богдан Андріїв, перший заступник голови Закарпатської обласної ради Андрій Шекета, заступник голови Закарпатської ОВА Олександр Музиченко, начальник управління з питань ветеранської політики Закарпатської ОВА Андрій Поляк, представник «Карпатської Січі», ветеран російсько-української війни Орест Смолар, голова ГО «Федерація адаптивних видів спорту» Костянтин Кашула, директор Закарпатської обласної клінічної лікарні Юрій Яцина, керівник обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Олександр Грін.

У своїх виступах вони наголошували, що адаптивний спорт сьогодні є значно більшим, ніж просто змагання чи боротьба за спортивні результати. Для багатьох ветеранів і військовослужбовців це важливий етап фізичної та психологічної реабілітації, можливість повернути віру у власні сили, відновити здоров'я, знайти нову мотивацію та відчути підтримку побратимів.

Такі турніри допомагають не лише розкрити спортивний потенціал учасників, а й сприяють їхній соціальній адаптації, об'єднують ветеранську спільноту та демонструють суспільству незламність українських захисників.

Захід відбувся, зокрема, і за підтримки Ужгородської міської ради (управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради).

75 351 ГРИВНЮ ЗІБРАЛИ В УЖГОРОДІ

під час благодійного велоїзду Big City Ride

Днями велоспільнота об'єднала ужгородців та гостей міста навколо доброї справи: учасники проїхали вулицями обласного центру, долучившись до збору коштів для українських військових.

Щодо благодійної складової, то вже за традицією всі охочі могли придбати значки, виручені кошти конвертувалися в донат на ЗСУ. До

речі, купуючи значок, вони отримали можливість взяти участь у розіграші лотереї, де головним призом був велосипед.

Зібрані під час «Big City Ride» кошти передадуть Руху підтримки закарпатських військових.

Організаторами події виступила велоспільнота «Big City Ride» за підтримки, зокрема, управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради, а також численних партнерів.

Фото – Сергій Денисенко

ЗНАЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УЖГОРОДА ДЛЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

відзначила тимчасово повірена у справах
Посольства Канади в Україні

Тимчасово повірена у справах Посольства Канади в Україні Крістіан Руа, яка днями з робочим візитом відвідала Закарпаття, вперше здійснила офіційний візит до Ужгорода. У міській раді відбулася зустріч дипломатичної делегації із заступницею міського голови Марією Бадиною.

чний потенціал Ужгорода для розвитку бізнесу та повідомила про можливість організації візиту до Закарпаття великої канадської торговельної місії, що може стати важливим кроком для нала-

Марія Бадида ознайомила канадську сторону з поточною ситуацією в Ужгородській громаді, основними викликами, з якими сьогодні стикається місто, та пріоритетними напрямами його розвитку в умовах повномасштабної війни.

Окрему увагу приділили фінансовій спроможності громади. Йшлося про структуру міського бюджету, основні напрями видатків, підтримку місцевого бізнесу, а також реалізацію соціальних програм.

Сторони обговорили інвестиційну привабливість Ужгорода, можливості залучення нових інвесторів та створення сприятливих умов для розвитку підприємництва. Водночас порушили актуальну проблему дефіциту кваліфікованих кадрів у зв'язку з війною, яка дедалі більше впливає на економічний розвиток міста.

Крістіан Руа відзначила зна-

УЖГОРОДСЬКА МІСЬКА РАДА

У цьому контексті учасники зустрічі відзначили, що Закарпаття нерідко називають «малою Канадою» завдяки його багатонаціональності, мультикультурності та традиціям мирного співіснування представників різних національностей.

Також сторони обговорили роль внутрішньо переміщених осіб у розвитку регіону. Було наголошено, що люди, які знайшли прихисток на Закарпатті, не лише інтегрувалися в життя громад, а й стали важливою складовою місцевої економіки. Серед них багато молодих, освічених та економічно активних людей, які працюють, відкривають власну справу та сприяють розвитку регіону.

Окрему увагу приділили підтримці ветеранів російсько-української війни. Обговорили розвиток системи їхньої реабілітації, розширення можливостей для навчання та підвищення кваліфікації медичних працівників, які працюють із військовими, а також перспективи міжнародної співпраці у сфері відновлення здоров'я та соціальної адаптації захисників.

годження нових економічних партнерств.

Окремою темою розмови став канадський досвід інтеграції іммігрантів у місцеві громади. Тимчасово повірена поділилася практиками, які допомагають успішно адаптуватися, інтегруватися в суспільство та залишатися жити й працювати в країні.

ВИДАТНИЙ УЖГОРОДЕЦЬ БОРИС ГВАРДІОНОВ ДНЯМИ ВІДЗНАЧИВ 100-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ

– людина, яка зробила вагомий внесок у розвиток культурного та інформаційного простору Закарпаття. Із визначною датою ювіляра особисто привітали міський голова Богдан Андріїв та директорка департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради Марина Стасюк.

Борис Гвардіонов – заслужений працівник культури України, журналіст, видавець і багаторічний керівник видавництва «Карпати». Народився 28 липня 1926 року в Дніпропетровську в робітничій родині, а його дитинство та юність припали на складні воєнні роки. До початку Другої світової війни він встиг закінчити 8 класів, а повну середню освіту здобув уже після війни та майже шестирічної військової служби у Перечині. У 1951 році з срібною медаллю закінчив школу робітничої молоді в Ужгороді, а в 1956 році з відзнакою – філологічний факультет Ужгородського державного університету.

Свій професійний шлях розпочав у редакціях газет «Советское Закарпатье» та «Закарпатська правда». Від 1960 року працював у обласному книжково-газетному видавництві, яке згодом було реорганізоване у республіканське видавництво «Карпати».

Пройшов шлях від старшого редактора та завідувача редакції до директора, очолюючи видавництво з 1971 по 1988 рік.

Саме в цей період «Карпати» здобули широке визнання не лише в Україні, а й далеко за її межами. Видавництво стало одним із провідних у країні, успішно реалізовувало масштабні книжкові проекти та зробило значний внесок у популяризацію історії, культури й літератури Закарпаття.

Борис Гвардіонов є автором книг нарисів про видатних трудівників краю та сотень журналістських публікацій і досліджень. У 1976 році йому присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України», а у 2012 році за багаторічну громадську діяльність і вагомий особистий внесок у захист ветеранів нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня.

Із 1958 року життя Бориса Олександровича нерозривно пов'язане з Ужгородом. Разом із дружиною Зоєю Петрівною вони створили міцну родину, виховали двох синів, а сьогодні радіють п'ятьом онукам, які є їхньою гордістю та найбільшою вітхою.

Вітаючи ювіляра, Богдан Андріїв подякував йому за багаторічну сумлінну працю, відданість професії, вагомий внесок у розвиток культури, журналістики та видавничої справи Закарпаття. Побажав міцного здоров'я, родинного тепла, душевного спокою, Божого благословення та ще багато світлих, щасливих днів у колі рідних і близьких.

КОРОТКО

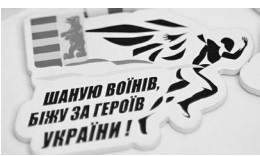
В Ужгородській міській раді цього понеділка відбувся черговий особистий прийом громадян, який провів міський голова Богдан Андріїв.

Під час прийому до очільника міста звернулися 25 жителів Ужгородської міської територіальної громади. Порушені питання стосувалися різних сфер життя громади та потребували опрацювання як міськими службами, так і відповідними структурними підрозділами.

Серед основних звернень – надання матеріальної допомоги, забезпечення житлом, отримання компенсації за знищене майно, питання у сфері житлово-комунального господарства, зокрема ремонту внутрішньоквартальних територій, фасадів і покрівель будинків, а також облаштування вуличного освітлення.

Також порушували питання щодо земельних відносин, зокрема права постійного користування земельною ділянкою та земельного питання ОСББ, переоформлення гаража, встановлення обмежувача руху, облаштування зупинки автобусного маршруту, сприяння в отриманні путівки на оздоровлення, працевлаштування та можливості реалізації інвестиційного проекту тощо.

За результатами прийому міський голова надав відповідні доручення керівникам структурних підрозділів.

ТРАДИЦІЙНИЙ ЗАБІГ НА ЧЕСТЬ ПОЛЕГЛИХ ГЕРОЇВ ВІДБУДЕТЬСЯ 29 СЕРПНЯ В УЖГОРОДІ

До Дня пам'яті захисників України обласний центр Закарпаття долучиться до загальнонаціональної акції «Шаную воїнів, біжу за Героїв України».

Уже дев'ятий рік поспіль ця іні-

ціатива об'єднає громаду навколо спільної мети – висловити вдячність тим, хто віддав життя за вільне майбутнє країни, та підтримати їхніх близьких. Для учасників на вибір будуть доступні дистанції 2, 5 або 10 км. Кожен зможе присвятити свій старт пам'яті конкретного полеглого Захисника чи Захисниці.

Реєстрація триває до 20 серпня 2026 року за посиланням: <https://tinyurl.com/yc6nwfd9>

Інформацію про місце проведення зареєстровані учасники отримають напередодні заходу.

Запрошуємо ужгородців та гостей міста разом віддати шану Героям.

Інформація – з офіційного сайту Ужгородської міської ради

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

В Ужгороді 29 липня в останню земну дорогу провели 33-річного захисника України, сержанта Володимира Рогача.

Володимир Васильович Рогач народився 25 липня 1990 року в селі Нижній Студений на Міжгірщині. Закінчив місцеву школу, навчався в аграрному ліцеї, працював землевпорядником.

У 2013 році проходив військову службу за контрактом та брав участь в антитерористичній операції, виконуючи бойові завдання у найгарячіших точках. Після початку повномасштабного вторгнення росії добровільно став на захист України – у квітні 2022 року вступив до лав Збройних Сил України.

Сержант Володимир Рогач був командиром 3-го стрілецького взводу 3-ї стрілецької роти військової частини А7369, перебував у розпорядженні командира військової частини А5509.

11 липня 2024 року під час виконання бойового завдання, безпосередньо беручи участь у заходах із забезпечення оборони України та захисту держави від російської військової агресії, Володимир Рогач загинув поблизу населеного пункту Юр'івка Бахмутського району Донецької області.

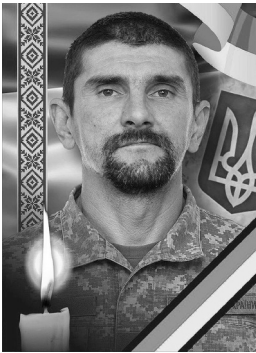
Із сім'єю воїн проживав в Ужгороді. Був доброю, широко людиною. У нього залишилися батьки, дружина, донька та син.

Чин похорону відбувся на набережній Незалежності. Віддати останню шану захисникові прийшли рідні й близькі, друзі, побратими із 212-й окремого батальйону 101-ї окремої бригади територіальної оборони, військовослужбовці, заступниця міського голови Марія Бадида, ужгородці.

Під час церемонії зачитали пам'ятний лист від Головнокомандувача Збройних Сил України як знак глибокої вдячності за жертвне служіння Українському народові та самовідданий захист Батьківщини.

Після прощання жалобна хода вирушила до Пагорба Слави, де Володимира Рогача поховали з усіма військовими почестями.

Вічна пам'ять і шана Герою.

30 липня в Ужгороді попрощалися із 44-річним солдатом Андрієм Куном.

Андрій Денисович Кун народився 31 липня 1981 року в Ужгороді. Навчався в місцевій школі №19, згодом закінчив училище №5, де здобув спеціальності столяра та бетонщика. Працював будівельником і приватним підприємцем.

Військовий боронив Україну ще з 2014 року, у 2015-му підписав контракт і захищав нашу країну на Донеччині до 2018 року.

У березні 2022 року Андрій Кун знову став до лав Збройних Сил України. Воював на Луганщині, де отримав важке поранення. Після довго лікувався й згодом повернувся до війська.

Був кухарем їдальні господарчого взводу роти забезпечення продовольством, речовим та військово-технічним майном батальйону матеріального забезпечення військової частини А5081.

Військовий помер 19 липня 2026 року у лікарні внаслідок важкої хвороби.

Чин похорону відбувся на набережній Незалежності. Віддати останню шану воїну прийшли рідні й близькі, друзі, сусіди, військовослужбовці, міський голова Богдан Андріїв, ужгородці.

Під час церемонії зачитали пам'ятний лист від Головнокомандувача Збройних Сил України – як знак глибокої вдячності за жертвне служіння Українському народові та самовідданий захист Батьківщини.

Після прощання жалобна хода вирушила до Пагорба Слави, де Андрія Куна поховали з усіма військовими почестями.

У полеглого Захисника залишилися брат, сестра, вітчим.

Вічна пам'ять і шана Герою.

29 липня відійшов у вічність кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник Інститут електронної фізики НАН України Контрош Єне Ендрійович.

Майже все своє життя він присвятив рідному університету та Інституту. Він був високоосвіченою, інтелігентною, скромною і широко людиною, завжди готовою допомогти, підтримати порадою та поділитися знаннями. Єне Ендрійович поєднував у собі глибокі теоретичні знання та винахідливий хист до експериментальної роботи, успішно опановував сучасні технології, комп'ютерну техніку й програмування.

Колектив Інституту електронної фізики висловлює щирі співчуття родині, близьким і всім, хто знав Єне Ендрійовича. Ми розділяємо біль втрати й сумуємо разом з вами.

В УЖГОРОДІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ДОСВІД ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ У ПІДТРИМЦІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ,

взаємодії органів місцевого самоврядування з Радами ВПО

В місті днями відбувся дводенний обмінний візит представників Рад з питань внутрішньо переміщених осіб, який об'єднав учасників із різних громад України. Його мета – обмін успішними практиками, посилення співпраці між громадами та пошук ефективних рішень для підтримки людей, які були змушені залишити свої домівки через війну.

Ужгородську міську раду із ознайомчим візитом відвідали представники Рад з питань ВПО із Львівської, Рівненської, Чернівецької, Волинської, Івано-Франківської, Запорізької, Вінницької та Кіровоградської областей, Чернівців і Запоріжжя, а також Закарпаття – Мукачівської, Солотвинської, Кам'янської, Ставненської територіальних громад, були присутні, звісно, і представниці Координаційної ради з питань ВПО в Ужгороді.

З учасницями зустрілися міський голова Богдан Андріїв, його заступниця Марія Бадида, директорка департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради Марина Стасюк, директор департаменту забезпечення надання адміністративних послуг міськради Артем Погорелов, регіональна

координаторка БО «Стабілізуєш сервісез» у Закарпатській області, голова Ради з питань ВПО при Закарпатській ОВА та заступниця голови Координаційної ради з питань ВПО в Ужгороді Анжела Бабкіна.

Під час зустрічі гостям презентували досвід Ужгорода у підтримці внутрішньо переміщених осіб, взаємодії органів місцевого самоврядування з Радами ВПО, реалізації місцевих програм, залучення переселенців до ухвалення рішень, а також успішні приклади адвокації та спільного вирішення актуальних викликів.

Обмінний візит пройшов у межах проекту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні системи соціального захисту в Україні», який реалізує благодійний фонд «Стабілізуєш сервісез» за фінансової підтримки Управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні.

Очікується, що результатом заходу стане не лише обмін досвідом, а й напрацьовані практичних інструментів, нових підходів та конкретних рішень, які учасники зможуть впроваджувати у своїх громадах для підвищення ефективності підтримки внутрішньо переміщених осіб.

ФОТОФАКТ

У БО БФ "Гуманітарний центр "Совине гніздо" протягом липня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

50 пакетів з продуктовими наборами;
101 упаковку дитячих та дорослих підгузків;
474 хлібини;
102 пакки дитячого харчування.
18 – милиці, ролатори, крісла колісні.
Волонтери також видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (загалом 7904 одиниці).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/ Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen/ Wings of Help e.V., Валентином Штефаньо та іншими благодійниками.

За відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

«СИЛЬНІ УКРАЇНИ» ЗНОВУ В УЖГОРОДІ

Головна мета турніру – підтримка фізичної та психологічної реабілітації захисників України, їхньої соціальної адаптації після служби

В Ужгороді минулої суботи відбулася ще одна масштабна спортивна подія – Всеукраїнський турнір для ветеранів війни «Сильні України». Змагання об'єднали ветеранів, військовослужбовців та представників силових структур із різних регіонів країни, які власним прикладом доводять, що сила духу здатна долати будь-які випробування.

Головна мета турніру – підтримка фізичної та психологічної реабілітації захисників України, їхньої соціальної адаптації після служби, а також популяризація спорту як одного з найефективніших інструментів відновлення. До участі долучилися ветерани війни, військовослужбовці, а також особи, звільнені з вій-

ськової служби та правоохоронних органів, які отримали поранення, травми або захворювання під час виконання службових обов'язків у зоні бойових дій.

Учасники демонстрували свою силу, витривалість і незламність у чотирьох дисциплінах: жимі лежачи, ривку гіри, ейрбайку та стронгмені (інвастронгу). Для багатьох із них це не лише спортивні старты, а й можливість випробувати власні сили, поспілкуватися з побратимами, відчуті підтримку та зробити ще один крок на шляху до повноцінного відновлення.

На урочистому відкритті турніру учасників і вболівальників привітали Ужгородський міський голова Богдан Андрійов, народний депутат України Михайло Лаба, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Закарпатській області Андрій Крючков та почесний президент Федерації стронгмену України, народний депутат України Василь Вірастюк.

Всеукраїнський турнір «Сильні України» відбувся за підтримки, зокрема, й Ужгородської міської ради (управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради).

В Ужгороді тривають роботи з ремонту та впорядкування дорожньої інфраструктури. У різних мікрорайонах міста оновлюють тротуари, внутрішньоквартальні проїзди та дорожнє покриття.

Про хід виконання робіт повідомили у департаменті міської інфраструктури Ужгородської міської ради. На вулиці Героїв 128-ї бригади триває часткове оновлення тротуарів. Частину нового пішохідного покриття вже влаштовано, роботи продовжуються.

Завершено поточний ремонт внутрішньоквартальних проїздів на вулиці Михайла Грушевського біля будинків №39 та №53.

Також триває поточний ремонт міської вулично-дорожньої мережі на вулиці Михайла Грушевського – на ділянці від транспортної розв'язки на кільці з вулицею Минайською до перехрестя з вулицею Марії Заньковецької.

Найближчим часом ремонтні роботи планують продовжити на вулиці Героїв 128-ї бригади, площі Захисників України, вулицях Минайській та Марії Химинець.

ФОТОФАКТ

Також у межах капітального ремонту вулиці Карпатської України в Ужгороді тривають комплексні роботи з оновлення дорожньої та інженерної інфраструктури.

Днями на ділянці від вулиці Волонтерів до залізничного переїзду проводили підготовку до асфальтування проїжджої частини, влаштовують тротуарне покриття з ФЕМ-бруківки із пониженням бордюрів для зручності маломобільних груп населення, батьків із дитячими візками.

Одночасно здійснюють заміну мережі водовідведення, також триває часткове перепідключення споживачів до оновлених інженерних комунікацій, інформує департамент міської інфраструктури Ужгородської міської ради.

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кадрами на вільні робочі місця:

- **лікар ветеринарної медицини** – заробітна плата 25 000 гривень – Проводити харчові і нехарчові дослідження згідно договорів підприємств та звернень громадян. Обов'язково мати ветеринарну освіту.

- **електрогазоварник** – заробітна плата 40 000 гривень – Здійснювати зварювальні роботи на виробничій базі газопроводів і газового обладнання, емностей високого тиску. Монтаж газопроводів на об'єкті замовника. Комплектація об'єктів газопостачання. Підготовка звітів і рекомендацій. Відряження по Україні (від 50% робочого часу).

- **службовець на складі (комірник)** – заробітна плата 40 000 гривень – Здійснювати прийом товару розміщення та зберігання товару. Вантажно-розвантажувальні роботи, формування замовлень від клієнтів, підготовка замовлень до відвантажування. Консультування клієнтів.

- **механік виробництва** – заробітна плата 31 000 гривень – Здійснювати технічне обслуговування та ремонт фасувального та варочного обладнання (сашет-машини, тубні автомати, реактори). Підготовка та введення в експлуатацію нового устаткування та перенаштування ліній під зміну формату продукції. Робота з комплектуючими, формування замовлень та контроль технічної документації.

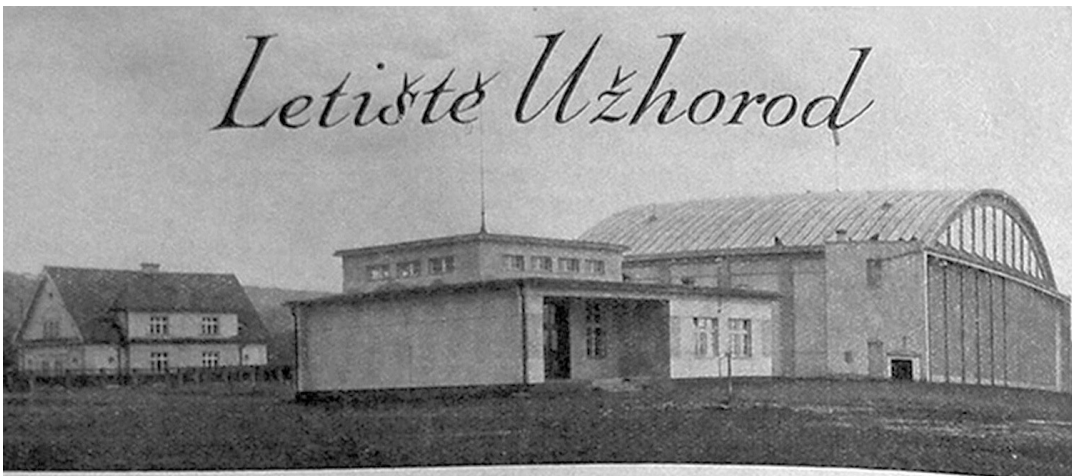
- **керівник структурного підрозділу – головний спеціаліст** – заробітна плата 17922 гривень – Забезпечення вимог Положення про використання фонду оплати праці. Єдиної інформаційно-аналітичної системи фінансово-господарської діяльності органів державної статистики – функції перегляду та друку, облік лікарняних, складання протоколів засідання рішення уповноваженої особи соціального страхування із визначенням розмірів оплати допомоги із тимчасової непрацездатності, формування заявок до Пенсійного фонду. Формування звітності з єдиного соціального внеску, ф.№1-ПВ «Звіт з праці».

- **інженер з охорони праці** – заробітна плата 22 000 гривень – Розробка та впровадження системи управління охороною праці, контроль за дотриманням законодавства та норм, проведення інструктажів, аналіз умов праці, розслідування нещасних випадків та забезпечення дотримання норм пожежної безпеки.

- **судовий експерт** – заробітна плата 30 000 гривень – Здійснювати проведення судових експертиз, підготовка експертних висновків.

**Звертайтеся до Ужгородської філії
Закарпатського центру зайнятості:
м. Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактний телефон: (0312) 40 01 26.**

Nové státní civilní letiště, vybudováno M. V. P. v r. 1928.

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ЯК У НАШОМУ МІСТІ З'ЯВИВСЯ АЕРОПОРТ

Міжнародний аеропорт “Ужгород” називають унікальним, бо лише тут в Україні літаки злітають і заходять на посадку через повітряний простір іншої країни – сусідньої Словаччини. Українсько-словацький кордон справді пролягає на відстані всього 100 метрів від злітно-посадкової смуги, але того, що таке може трапитися, точно не могли передбачити у першій половині ХХ століття, коли цей аеропорт проєктували і будували.

Колись це було просто велике поле, яке слугувало військовим пасовиськом (там випасали коней військовослужбовців). Навколо пасовиська зеленіли виноградники, поруч проходила важлива дорога, яка з'єднувала Ужгород з містом Кошице. Вулиця Собранецька лише починала забудовуватися, тому вважалося, що військове пасовище розташовувалося далеко за межами міста. Насправді від центру міста до пасовиська було всього 3 кілометри, і саме це рівне місце керівництво Ужгорода обрало для того, аби звести там сучасний аеропорт.

То був далекий 1927 рік. Саме тоді, 18 жовтня, управа міста Ужгорода прийняла рішення про продаж частини військового пасовища Чехословацькій республіці. Рішення це зберігається в Державному архіві Закарпатської області. У ньому пояснюється, що місто мусило продати землю, бо такою була умова Міністерства публічних робіт, мовляв, стратегічні об'єкти держава зводила лише на власних, а не орендованих землях. Всього міська управа продала республіці 20 000 м.кв. пасовища, вирахувавши ціну за принципом 1.м.кв = 1 Кч. Тобто в результаті місто отримало від держави 20 тисяч чеських корун. Варто пояснити, що це не була велика сума, для порівняння можна зазначити, що місто витрачало на річне утримання богадільні – притулку для старих і німецьких людей – 78 тисяч Кч.

Чехословацька республіка, придбавши частину військового пасовиська, зобов'язувалася за рік звести там цивільний аеродром. У рішенні міської управи значилося, що в разі, якщо держава не виконає зобов'язання і не використовуватиме ділянку за призначенням, Ужгород має право через 31 рік викупити її назад. Також держава брала в оренду невелику територію, яка межувала з аеродромом. Невідомо, для чого аеродрому була потрібна ця ділянка, адже місто залишало за собою право використовувати її, як пасовисько. Окремим пунктом у рішенні управи прописувалося, що аеродром не нестиме відповідальність за тварин та їхніх наглядачів, якщо вони постраждають на цій орендованій ділянці землі. Можливо, додаткова територія за правилами потрібна була для екстрених випадків, наприклад, якщо літак викотився за межі злітної смуги. Якби в такому випадку від зіткнення постраждали тварини чи люди на пасовиську, пілота винним не вважали би.

Крім продажу й оренди земель, місто також готове було долучитися до облаштування самої, як тоді писали, цивільної аеростанції. Управа офіційно пообіцяла

безкоштовно доправляти на будівництво річковий щебінь та пісок з річки Уж, а також надати безкоштовно свою каменоломню на Собранецькій вулиці для видобутку каміння, необхідного для зведення будівель. Зі всього видно, що місто тоді було дуже зацікавлене в тому, аби держава звела тут аеродром. Навіть у згаданому вище рішенні значилося, що летовище сприятиме розвитку не лише столиці Підкарпатської Русі, а й усього краю.

Роботи з облаштування аеропорту почали у 1928 році й того ж року закінчили. Авіасполучення вирішено було почати вже з весни 1929-го, причому спершу офіційне відкриття планували провести у квітні, та через сильні дощі, які розмили злітно-посадковий майданчик, урочистості перенесли на початок травня. Ілюстроване ревію “Letectví”, докладно описуючи у № 12 за 1928 рік новий ужгородський аеродром, зазначало, що він облаштований на висоті 118 метрів над рівнем моря, посадковий майданчик розміром 590х 570 метрів покритий травою та конюшиною. “Водовідвідні канали, викопані у північній, західній та південній частині летовища, а також трав'яний покриття мають зробити посадковий майданчик достатньо твердим для того, аби ним можна було користуватися і навесні. На краю посадкового майданчика буде встановлений стандартний напис “Užhorod”, виконаний з бетонних букв висотою 6 метрів і шириною 4,80 м. Цей надпис буде видно вже на висоті 1200 метрів, орієнтуватися зручно також на державну дорогу, залізобетонні ангари та інші об'єкти. Нічним освітленням аеродром ще не обладнаний, пілотам при потребі потрібно орієнтуватися на добре освітлений Ужгород. На виклик літака ракетою аеродром запалить направляючи вогні та зеленою ракетою скерує на посадку. У другій половині 1928 року на ужгородському аеродромі спостерігався в основному південно-західний вітер (60%), інші напрямки вітру – 20%, безвітряність – 20%. Біля ангара для пілотів встановлений вітряний вказівник”, – йшлося у журналі.

У тій-таки статті значилося, що на території летовища розташований стандартного типу ангар для літаків з воротами заввишки 8 та завширшки 34 метри. Є також незавершена адміністративна будівля (фасадом до аеродрому), де облаштована простора і світла чекальня для подорожуючих, умивальня й туалет, канцелярія для працівників аеродрому, паспортний контроль та метеорологічна служба. Перед ангаром та адміністративною будівлею обладнана маніпуляційна

рампа (перон), а між спорудами міститься підземне сховище бензину та бензолу. Також на території є гараж для автобуса Чехословацьких державних аероліній та будинок для працівників аеродрому, де на першому поверсі є одна двокімнатна та одна однокімнатна квартира, а на другому – 3 просторі кімнати для штатних працівників летовища. У журналі писали також, що аеропорт сполучений із державною дорогою “Кошице-Ужгород”, яку в 1929-му мають капітально відремонтувати. Залізничний вокзал розташований на відстані 4-х кілометрів.

Ужгородський аеродром ще й не працював, а Чехословацькі державні аеролінії вже мали план його роботи на роки наперед. Власне, для того в адміністративній будівлі й обладнали приміщення для проходження паспортного контролю, що від початку цей аеродром планували зробити міжнародним. Вже у 1928-му журнал “Letectví” писав, що з Ужгорода незабаром можна буде полетіти через Чернівці у Кишинів та Одесу, далі у планах був запуск рейсів “Ужгород-Львів-Київ-Москва” та “Ужгород-Мішкольц-Будапешт-Загреб”. Але першим ділом навесні 1929-го до Ужгорода продовжили рейс “Прага-Брно-Братислава-Кошице”.

До наших днів збереглася унікальна кінохроніка виробництва “Anton Film Praha” з відкриття ужгородського аеропорту. На відео добре видно і адміністративну будівлю, яка збереглася досі, і ангар, і злітну смугу. На сходах адмінбудівлі вітальню промову виголосив представник Міністерства публічних робіт Рубік, далі говорив губернатор краю Антон Бескид, тоді слово мав мер Ужгорода Костянтин Грабар. Військовий оркестр зіграв гімни, після чого високих гостей запросили зробити пробні вильоти. У небо з гостями на борту піднялися три пасажирські та три військові літаки. Випробувати політ виявив бажання і віцегубернатор Антонін Розсипал. Так, приблизно однаковими реченнями, описували тодішні газети відкриття летовища, от тільки відбулося це не 5 травня, як зазначалося у кінохроніці, а в суботу, 4 травня, пополудні (принаймні саме так зазначали у газетах). А ще згаду-

валося, що офіційне відкриття аеропорту було дуже гарним, літаки близько 30-ти разів піднімалися в небо, загалом показавши за день більше 100 людей.

Перший літак з Праги вилетів до Ужгорода (і навпаки) вже в найближчий після офіційного відкриття аеропорту понеділок, 6 травня 1929-го. Газета “Lidové poviny” за 7 травня написала, що з Ужгорода до Праги вранці вилетіли три пасажирів, а з Праги до Ужгорода ввечері на літаку “Hawiland” (можливо, йшлося про британський літак “Havilland”) прилетіли 4 пасажирів. У статті також зазначалося, що до цього дня з Праги до Ужгорода можна було дістатися швидким поїздом, але тривала така подорож 18 годин. Тепер же, мовляв, є можливість значно скоротити цей час, адже літаком від Праги до Ужгорода можна долетіти всього за 6 годин (через кілька років аеролініями вдалося скоротити час польоту до 5 годин, але з 10-хвилинними зупинками в Кошице, Братиславі та Брно загальний час однаково дорівнював 6-ти годинам).

Варто сказати, що в ті часи польоти були дорогим задоволенням. За повідомленнями в газетах, вартість квитка з Ужгорода до Кошице становила 60 Кч, з Ужгорода до Братислави чи Брно можна було долетіти за однакову ціну в 210 Кч, а квиток до Праги коштував 250 Кч (або 425 Кч в обидва боки). Аби було з чим порівняти, можна взяти, до прикладу, рекламу ужгородського ресторану “Плзеньський двір”, який пропонував місячний абонемент на щоденне триразове харчування за 270 Кч. Тобто фактично за один політ у Прагу можна було місяць щоденно тричі на день харчуватися в ресторані.

Цікавий репортаж був надрукований у газеті “Карпаторусский голос” у вересні 1933-го. Автор “Д” у статті “5 часов в воздухе” писав: “В первый разъ я сидѣлъ въ аэропланѣ около 10 мин. Летали мы надъ Ужгородомъ. Мой сосѣд все время крестился и выразительно могъ прочитать только три раза “Отче нашъ”. Теперь я совершил болѣе продолжительный полетъ: из Ужгорода в Прагу. При вступленіи въ аэропланѣ, пассажирамъ были переданы мѣшки “на случай воздушной болѣзни”, что обозначало, что мы не лишены возможности вторично увидѣть свой обѣд.

Закінчення на наступній стор.

Початок на попередній стор.

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ЯК У НАШОМУ МІСТІ З'ЯВИВСЯ АЕРОПОРТ

Кстати сказати: на мѣшкѣ надписи на восьми языкахъ. Впечатльнѣе от дороги – замѣчательное. Совершенно новое, полное волнующей красоты. Пассажировъ четверо. Среди них – англичанка, которая и выдержала весь путь съ английскимъ хладнокровіемъ. Кстати сказать. Два года тому назадъ одна ужгородская дѣвушка полетѣла на аэропланѣ въ Братиславу. Злые языки говорили, что она рѣшилась на этотъ необычайный путь “от тоски по любви”. Возможно, что она была первой изъ ужгородскихъ дамъ, которая использовала воздушное достиженіе нашихъ дней для столь романтической цѣли.

Стартуя въ Кошицахъ, аэропланъ нѣсколько заколебался, но спокойное лицо летчика завѣрило насъ, что все обстоить благополучно. Мой сосѣдъ послѣ Братиславы заснулъ. Очевидно ему приходилось много летать. Я еще весь въ чувствѣ необычнаго и ко сну меня не клонить. Впрочемъ, нѣсколько перелетовъ

Цікаво, що тодішні газети відзначали, що чи не найбільшою популярністю рейси до Ужгорода користуються у туристів та мисливців. Журнал “Letem světem” писав, що на Підкарпатську Русь влітку летять мешканці великих міст, аби побачити і відчути природу, якої їм так не вистачає в містах протягом року. Мовляв, овіяна романтикою Підкарпатська Русь вабить туристів морями зелених лісів та недоторканістю прогресом нинішнього життя.

У 1933-му Чехословацькі державні аеролінії запустили пробний, а у 1934-му – постійний рейс так званого “румунського експресу ČSA” по лінії Прага-Брно-Братислава-Ужгород-Клуж-Бухарест. А в 1935-му почали готувати до запуску лінію Прага-Ужгород-Київ-Москва тривалістю польоту в 9 годин. Тоді газети писали, що на лінію вийдуть і російські літаки, а на верхівці гори Тарса (її ще називають Тарша) біля ужгородського летовища побудують величезний маяк, який буде ви-

з Москви. У Києві, до прикладу, російський літак затримався через складні погодні умови в Карпатах, в Клужі у нього зламався радіопередавач, а на шляху з Клужа до Ужгорода пошкодився паливний бак. З Ужгорода літак вилетіти не міг, поки з Праги не прилетіли механіки, які допомогли відремонтувати літак. Зрештою рейс таки запустили влітку 1937-го, але зі суттєвими коригуваннями. Так, він трічі на тиждень стартував із Праги до Ужгорода, звідси брав курс на румунський Клуж, там пасажирів мусили ночувати, а на Київ та Москву вилітали вже наступного дня. Таким чином Ужгород у 1937-му майже щодня мав три рейсові сполучення з Прагою. Між аеропортом та залізничним вокзалом курсував спеціальний автобус, запущений для зручності пасажирів. Того ж року Чехословацькі державні аеролінії повідомили, що завдяки повітряним рейсам Підкарпатську Русь за сезон відвідали 25 тисяч туристів.

У 1938-1939 роках за результатами Віденського арбітражу Чехословаччина втратила разом із частиною своїх територій і п'ять із десяти новозбудованих аеропортів. Ужгородське летовище разом із усім містом також перейшло до Угорщини. 19 травня 1940 року, за повідомленням інформаційної агенції “МТІ”, там запустили щоденний (крім неділі) рейс “Ужгород-Кошице-Будапешт”. Судячи з інших повідомлень, надалі аеропорт використовували також і для військових потреб. Зокрема про це можна зробити висновок, прочитавши новину за вересень 1940-го. Тоді катастрофа на ужгородському летовищі таки сталася. Військовий пілот Жолт Якабош під час польоту не втримав літак і він розбився об землю неподалік летовища. Писали, що це був не нещасний

и, возможно, что я буду ставить рекорды сна. Черезъ пять часовъ мы благополучно пристартовали въ Прагѣ. Въ настоящемъ году аэропланное сообщеніе Ужгородъ-Прага достигло значительнаго рекорда. За августъ мѣсяцъ было 800 пассажировъ. До сихъ поръ не было ни одной катастрофы”.

дно за кілька кілометрів. Восени 1935-го, за повідомленнями в газетях, російський літак навіть здійснив пробний виліт за трохи зміненим маршрутом – через Клуж, але по всьому шляху його супроводжували такі невдачі, що до Праги він прибув лише через 14 днів після вильоту

випадок, а суїцид, оскільки на пілота за кілька днів чекав військовий суд.

Під час Другої світової війни ужгородське летовище особливо не постраждало, а в радянські часи знову запрацювало на повну. “Закарпатська правда” за 1984 рік, розповідаючи про історію аеропорту, чомусь писала, що він був заснований у 1945 році. “У той час існувала лише одна повітряна лінія Ужгород-Львів-Ужгород, яка виконувала 2-3 рейси на день. В 1946-му по цій трасі було перевезено 6 тисяч пасажирів і 330 тонн вантажів. Тепер з Ужгорода можна полетіти в Київ, Чернівці, Харків, Одесу, Сімферополь, Львів та інші обласні центри республіки. За кілька годин пасажирів можуть потрапити в Москву, Мінськ, Ригу, Кишинів. З початку цього року відкрилася нова авіатраса Ужгород-Вінниця-Дніпропетровськ, яку обслуговує комфортабельний реактивний літак Як-40. Тепер з аеропорту “Ужгород” щороку вилітає близько 100 тисяч пасажирів, перевозиться 180 тонн пошти, понад 1,5 тисячі тонн вантажів”, – розповідала “Закарпатська правда” у 1984-му. Важко повірити у все це, дивлячись на порожню злітну смугу аеропорту “Ужгород” нині.

“Про Захід” **Тетяна ЛІТЕРАТІ**

КОЖНА ДИТИНА

МАЄ ЗРОСТАТИ У РОДИНИ

– Служба у справах дітей Ужгородської міської ради запрошує родини, які готові відкрити свої серця для дитини, звертатися за консультацією щодо створення прийомної сім’ї, дитячого будинку сімейного типу або здійснення патронату над дитиною.

Для дитини родина – це не лише місце проживання. Це відчуття безпеки, любові, підтримки та впевненості, що поруч завжди є дорослі, яким вона потрібна.

Наразі п'ятеро дітей з Ужгородської міської територіальної громади перебувають в Обласному центрі соціально-психологічної реабілітації дітей, що перебуває у підпорядкуванні Закарпатської обласної державної адміністрації. Тут вони отримують необхідну соціальну, психологічну та педагогічну підтримку.

Днями працівники Служби у справах дітей Ужгородської міської ради відвідали Центр, поспілкувалися з його адміністрацією та дізналися про умови перебування дітей, їхнє навчання, дозвілля, емоційний стан, потреби та адаптацію.

Служба постійно підтримує зв'язок із закладом і працює над тим, щоб для кожної дитини було знайдено найкраще рішення.

Перебування у центрі реабілітації є тимчасовим. Головна мета – щоб дитина не залишалася в системі інституційного догляду, а могла повернутися до рідної сім’ї, якщо складні життєві обставини усунуто, або ж потрапила в інше безпечне та турботливе сімейне середовище.

Дитині потрібна родина, де її любитимуть, чутимуть і підтримуватимуть. Саме сімейне оточення дає можливість повноцінно розвиватися, вчитися будувати стосунки та просто проживати щасливе дитинство.

Якщо ви готові подарувати дитині родинне тепло, звертайтеся до Служби у справах дітей Ужгородської міської ради. Фахівці проконсультують щодо створення прийомної сім’ї, дитячого будинку сімейного типу або здійснення патронату над дитиною.

Можливо, саме ваша сім’я стане для дитини тією родиною, якої їй так бракує.

Адреса: м. Ужгород, вул. Небесної Сотні, 4. Телефони: 61-25-03, 42-80-31 (149). Електронна пошта: ssd_umr@rada-uzhgorod.gov.ua

ШАНОВНІ СПОЖИВАЧІ!

Відповідно до Порядку інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 5 червня 2018 року № 130 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 червня 2018 року за № 753/32205 Моналіе підприємство «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» інформує про намір здійснити зміну тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для усіх категорій споживачів з 01.01.2027р.

З метою приведення тарифу до рівня економічно обґрунтованого для усіх категорій споживачів, керуючись діючим законодавством України, КП «Водоканал м. Ужгорода» щорічно подає розрахунок планових витрат на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення до уповноваженого органу.

У зв'язку з набранням чинності Закону України №4777-IX від 10.02.2026р. функції по встановленню тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення передані на місцевий рівень.

Відповідно до Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, затвердженого Постановою НКРЕКП від 05.05.2026р. №688, КП «Водоканал м. Ужгорода» подало на розгляд до Ужгородської міської ради заяву та пакет документів для встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на 2027 рік, а саме розрахунки, підтвердні матеріали і документи, що використовувалися під час проведення розрахунку, який сформований з дотриманням послідовності та визначених вимог до змісту матеріалів п 1.17, 1.18 Порядку.

Загальний ріст тарифу на 2027 рік буде становити – 8,83 % від діючого тарифу*.

план коригування 2026	вода грн/м³	каналізація грн/м³	разом грн/м³	разом з ПДВ грн/м³
Тариф для населення плановий	50,74	32,01	82,75	99,30
діючий населення	46,29	29,74	76,03	91,24
ріст	9,61%	7,63%	8,84%	8,83%
Тариф споживачам, інші споживачі	50,74	32,01	82,75	99,30
діючий	46,29	29,74	76,03	91,24
ріст	9,61%	7,63%	8,84%	8,83%
Тариф споживачам, які є суб'єктами господарювання (опт)	24,3	22,47	46,77	56,12
діючий	22,94	21,39	44,33	53,2
ріст	5,93%	5,05%	5,50%	5,50%

*інформація планова з розрахунку на 01.08.2026.

З детальною ключовою інформацією та обґрунтуванням планових витрат можна ознайомитися на офіційному вебсайті підприємства за посиланням: <https://voda.uz.ua/?p=26931>

Зауваження і пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються підприємством у письмовому вигляді з 01 серпня по 14 серпня 2026 року включно за адресою: вул. Митна, 1, м. Ужгород, 88000, або на електронну адресу: kanc.uz.voda@gmail.com; сайт підприємства – voda.uz.ua

З повагою, Адміністрація КП «Водоканал м. Ужгород»

Початок у попередньому номері

Газета "Недѣля" описувала цю подію так: "Вънчання инж. Ник. Грабара, сына п.губернатора Подк. Руси с Евикою Бокшаевою, донькою проф. и редактора нашей газеты, отбылися 14-го нов. в Ужгородѣ в импозантных рамках. Околицю катедрального храма уже перед 4 год. сотками заняла святочна публика и величезный храм епископский битком наповненный был людьми. Як першее авто прибыло с молодым, военска музика заграля "свадебный марш" Менделсона. Потом слѣдував довгий ряд авт, на котрых прибыли: вєсьльня дружина, дружки, дружбы, сродники и родичѣ молодых. На конци прійшла молодица з братом жениха, Мироном Грабаром. Прекрасное явище было, коли молода пара в супроводѣ дружок, котрѣ на сю нагоду убранѣ были в вкусных и художественных костюмах, вступила в церковь.

У брамах церковных о. Т. Коссей каноник принимав молодых и поставив им предписаные вопросы. Перед царскими дверьми преосв. епископ Александер с повною ассистенцією чекав молодых, чтобы удѣлити им церковное благословление. Як молодѣ рушилися до дверей, зазвенѣв на коруши милозвучный хор ужгородских богословов под опытным ведением о. Ур. Сильвая, спѣваючи: "Господи, Господи призри з небесе и виждь...". Потом почався обряд вънчання, что кончив преосв. епископ Александер. На конци Его Ексцеленція теплыми и непосредными словами звертався до молодых и выхвалюючи их побожность, религийность и любовь к Богу акцентовав, чтобы сѣ честноты zostали тревальными и в их супружеском житю. Милою несподѣванкою было, что на конци отправки заспѣвав "Многая лѣта" и хор ужгородских гимназистов, выявляючи сим свою нѣжну подяку молодицѣ, котра за 8 роков была прилѣжною и талантливою спѣвачкою студентского хора.

На оправѣ присутна была велика часто головного города. Такой численной публики в Ужгородѣ може николи не было на свадьбѣ. На порядок уважали полицманы под личным ведением полиц. директора К. Герра. По оправѣ слѣдовала святочна гостина в доме проф. Бокшая, где при его гостеприемных столах 94-еро гостилися и праздновали молодую пару до поздних ночных годин. Блеск и до-

стоинство вєсьльной вечерѣ убольшала присутность Его Ексц. епископа. Молода пара из нагоды вънчання достала высше 200 привѣтствующих телеграм".

Єва у 1935-му першою покинула батьківський дім, вона з чоловіком Миколою Грабарем проживала у службовій квартирі його батьків в будівлі Жупанату.

Еміль Бокшай з дружиною, донькою Магдаленою та онуками у Словаччині

Але судячи зі списку виборців за 1936 рік, будинок Еміліана Бокшая і так був переповнений жильцями, бо окрім подружжя Бокшаїв та їхніх дітей, там проживав ще старенький батько Гелени Бокшай Стефан Данієлович, невідома жінка старшого віку Марія Грабовська (можливо, прислуга або родичка) та молодий чиновник Золтан Тан, який був одного віку з сином Бокшаїв Емілом-молодшим.

У 1938-му Еміліан Бокшай відійшов від керівництва газетою "Недѣля", можливо, втомився від активного суспільного життя, не хотів втручатися у політику. Він продовжував викладати релігію в Ужгородській гімназії до кінця навчального року у 1944-му. Наближення радянської армії відверто лякало священника, він чомусь був упевнений, що радянська влада відправить його до Сибіру. Тому потурбувавшись заздалегідь про письмову передачу родинного будинку своїй старшій доньці Єві, Еміліан Бокшай просив переведення до Пряшівської греко-католицької єпархії. У деяких джерелах нині можна знайти інформацію про те, що єпископ Теодор Ромжа сам перевів Еміліана Бокшая до іншої єпархії, але в родині добре знають і відверто говорять про те, що від'їзд із Ужгорода був втечею.

Власне, далеко Еміліан Бокшай не поїхав, осів у містечку Собранце, де єпископ

Павол Гойдіч (ми вже згадували про нього на початку статті, як про друга Еміліана з часів навчання в Будапештській семінарії) у 1947-му уповноважив його відновити парафію і закінчити будівництво церкви. Храм був уже майже готовий, коли в жовтні 1948 року о. Еміліана Бокшая заарештували і відправили до робочого табору в Ілаві. Словацька комуністична влада планувала повернути священника назад, до Ужгорода, тож Еміліан Бокшай уже подумки готувався до того, що всі його найстрашніші побоювання щодо Сибіру справдяться. Врятувала його дружина, котра довела, показуючи чиновникам відповідні документи, що Бокшаї переїхали до Собранце ще до завершення Другої світової війни, надіславши у вересні 1944-го до Міністерства внутрішніх справ прохання про дозвіл на проживання у Словаччині. Еміліан Бокшай повернувся до своєї нової домівки і в грудні 1948-го освятив добудований храм у Собранце. Але служив він там недовго, бо у 1950-му

у Словаччині, так само, як це відбувалося у нас, греко-католицьку церкву заборони-

ли, а священників агітували переходити у православ'я. Еміліан Бокшай від переходу відмовився, а значить, мусив відмовитися від служіння взагалі. Тоді разом із дружиною він переїхав до Кошице, де проживав його молодша донька Магдалена з чоловіком та дітьми.

Саме з того періоду життя пам'ятає свого дідуся наша співрозмовниця Магдалена Рокічка. Вона розповіла, що Еміліан Бокшай так кожного разу після втечі і не бував в Ужгороді, але радо приймав у гостях родичів звідти. Він швидко адаптувався до життя в Кошице, добре вивчив словацьку мову, працював якийсь час у кошицькому архіві, а коли у 1968-му у Словаччині дозволили діяльність греко-католицької церкви, допомагав служити у кошицькій церкві. Тоді ж, у 1968-му, вже старенький Еміліан Бокшай переїхав від доньки у власне помешкання. У 1974 році його призначили титулярним каноніком, визнавши тим самим авторитет і досвід священника. Помер він у віці 87 років 8 травня 1976 року в Кошице і був похований на тамтешньому кладовищі.

А що ж було тим часом із будинком Еміліана Бокшая в Ужгороді? Ним опікувалася єдина донька, котра не покинула місто після Другої світової війни – Єва.

Вона проживала там із чоловіком та сімома дітьми (ще двоє померли немовлятами), а в 1947-му ще й відкрила двері для чоловікового рідного брата МIRONA-ВОЛОДИМИРА, котрого з дружиною та 8-ма дітьми радянська влада викинула з фамільного маєтку Грабарів у селі Чертеж. Усі вони помістяться у 4-х кімнатах не могли, тож декому доводилося певний час ночувати у гаражі.

До всього, Єва мусила весь час відбивати спроби нової влади забрати будинок, як "безхозний". Багато років вона судилася за те, аби довести своє право власності на батьків будинок, що відображено і в документах, збережених в архіві колишнього БТІ (нині – КП "АПБ м.Ужгорода"). Проблема полягала у тому, що документ, яким Еміліан Бокшай подарував дім своїй доньці, зберігався у сімейного адвоката Яцковича, котрий, як зазначали у справі, "нагло вибув". Не один рік, не один допит сусідів, не одна виписка з архіву знадобилася Єві Грабар, аби нарешті довести у суді своє право на цей дім. Зрештою, там вирости її діти та онуки, котрим, сподіваємося, добре відомо, якою поважною в Ужгороді постаттю свого часу був той, хто цей будинок збудував, – священник і викладач Еміліан Бокшай.

"Про Захід" **Тетяна ЛІТЕРАТІ**

Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "САНАТОРНИЙ КОМПЛЕКС "ДЕРЕНІВСЬКА КУПІЛЬ" (скорочене найменування: ТОВ "САНАТОРНИЙ КОМПЛЕКС "ДЕРЕНІВСЬКА КУПІЛЬ")

Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 01597841

Місцезнаходження суб'єкта господарювання: 89442, Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Нижнє Солотвино; тел.: 0312-428081; ел. пошта: office@derenivska-kupil.ua

Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: 89442, Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Нижнє Солотвино, будинок 150м.

має намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для існуючого об'єкта (готель «Ірис», оздоровчий комплекс, СПА «Срібні терми»).

Наявний позитивний висновок комплексної державної експертизи №35/1 від 04.02.2005 (пункт 3 статті 17 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля") Висновки державної екологічної експертизи, одержані до введення в дію цього Закону, зберігають чинність та мають статус висновку з оцінки впливу на довкілля.

ТОВ "САНАТОРНИЙ КОМПЛЕКС "ДЕРЕНІВСЬКА КУПІЛЬ" спеціалізується на оздоровленні та відпочинку, що пропонує готельні послуги (готель «Ірис», СПА «срібні терми») та мінеральні води.

Для забезпечення гарячим водопостачанням і мікроклімату адміністративних приміщень, готельних номерів, оздоровчого комплексу та СПА використовуються дві котельні. В одній встановлено чотири газових котли WOLF, загальною потужністю 1,5 МВт. Димові гази від котлів відводяться через два окремі димоходи. В іншій встановлені два газові котли Buderus, потужністю по 100 кВт, які працюють поперемінно. Димові гази від котлів відводяться через спільний димохід.

На виробничому майданчику підприємства встановлено джерело аварійного електричного живлення – дизельний генератор PERKINS DJ1000PR. Номінальна потужність – 728 кВт.

Забезпечення харчування відпочиваючих здійснюється у ресторанах з кухнями, які обладнані витяжною вентиляцією. Витяжна вентиляція з кожної кухні виведена на дах будівлі однією трубою. На кухнях використовується виключно електричне обладнання: пароконвекційні печі Rational, електроплити, електрична піч для піци.

Джерелами викидів шкідливих речовин в атмосферу є труби котлів, труби витяжної вентиляційної системи кухні, труба дизельного генератора.

Внаслідок діяльності підприємства у атмосферне повітря потрапляють: оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту) – 0,85 т/рік, вуглецю оксид – 0,207 т/рік, діоксид вуглецю – 418,664 т/рік, ртуть та її сполуки (у перерахунку на ртуть) – 7,62Е-07 т/рік, оксид діазоту – 7,62Е-04 т/рік, метан – 0,1645 т/рік, сажа – 0,0034 т/рік, діоксид сірки – 0,0015 т/рік, бенз(а)пірен – 1Е-07 т/рік, формальдегід – 8,58Е-04 т/рік, НМЛОС – 0,021 т/рік, акролеїн – 7,31Е-07 т/рік.

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва та заходи щодо скорочення викидів не розроблялись, оскільки підприємство віднесено до третьої групи об'єктів.

Діяльність об'єкта не призводить до перевищень санітарних і технологічних нормативів, встановлених чинним законодавством.

Зауваження та пропозиції про намір отримати дозвіл на викиди просимо надсилати до департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної державної адміністрації (Закарпатської обласної військової адміністрації) за адресою: пл. Народна, 4, м. Ужгород, 88008; тел.: (0312) 61-67-01; e-mail: central@ecozakarpat.gov.ua. протягом 30 календарних днів з дня публікації даного повідомлення.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП «Ужгородський комбінат комунальних підприємств» від 29 липня по 4 серпня пішли з життя 30 УЖГОРОДЦІВ:

Дукай Іштван Габорович 1942 р.н.
Мешко Олена Андріївна 1948 р.н.
Лебеза Василь Ласович 1947 р.н.
Малець Ніна Степанівна 1970 р.н.
Сидор Марія Мигалівна 1942 р.н.
Рогач Володимир Васильович 1990 р.н.
Корсун Євгенія Євгенівна 1941 р.н.
Логвиненко Любов Василівна 1952 р.н.
Кун Андрій Денисович 1981 р.н.
Лагодіна Світлана Іванівна 1943 р.н.
Ніколайчук Валентина Володимирівна 1940 р.н.
Лендєл Ігор Володимирович 1959 р.н.
Тисанчин Олександр Васильович 1956 р.н.
Контрош Єне Ендрійович 1941 р.н.
Канюк Володимир Георгійович 1967 р.н.
Сливка Олена Миколаївна 1940 р.н.
Казанцев Володимир Павлович 1951 р.н.
Русин Марія Михайлівна 1936 р.н.
Мартинич Дмитро Костянтинович 1985 р.н.
Карбованець Регіна Михайлівна 1949 р.н.
Шовш Олександр Йосипович 1972 р.н.
Дольніков Лев Ілліч 1936 р.н.
Акопян Гайк Гуліверович 1965 р.н.
Мілюков Володимир Арнольдович 1955 р.н.
Рада Степан Емеріхович 1980 р.н.
Черняк Володимир Михайлович 1962 р.н.
Діус Олена Андріївна 1934 р.н.
Бікетов Валерій Олександрович 1941 р.н.
Куштан Ганна Михайлівна 1955 р.н.
Янцо Любов Михайлівна 1955 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

ГОРОСКОП

ОВЕН

Є ризик неправильного рішення через небажання уважно розібратися у проблемах, що виникли на роботі або вдома. У спілкуванні не лінуйтеся шукати компроміс.

ТЕЛЕЦЬ

Час особистого триумфу. Відчуєте сили змінити світ навколо себе. Добрі результати дасть будь-яка діяльність чи творчість. Вихідні проведіть на самоті.

БЛИЗНЯТА

Якось важлива новина може кардинально вплинути на ваше подальше життя. Можливі непорозуміння через певні авантюрні вчинки чи далекі від життя фантазії.

РАК

Намагайтеся реально розрахувати свої сили і не переоцінюйте власних можливостей. У важкій ситуації можна звернутися до друзів. У вихідні не сваріться з близькими.

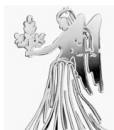
ЛЕВ

Тримайте себе в руках, будьте уважними і мудрими. Не нехтуйте дрібницями, вирішення навіть незначних питань може дати несподіваний, але приємний результат. Вихідні присвятіть відновленню сил.

ДІВА

Не будьте занадто відвертими з колегами чи приятелями – вас можуть спробувати використати. Продумайте плани на найближче майбутнє. Все у вас вийде чудово, навіть нереальні завдання до кінця тижня розв'яжуться самі собою.

ТЕРЕЗИ

Можливі певні непорозуміння, пов'язані з роботою чи навчанням. Намагайтеся стримувати емоції і не будьте впертими у спілкуванні з близькими чи коханими. У вихідні помиряться і попросить пробащення.

СКОРПІОН

Сприятлива смуга для вас триває, вдасться розв'язати навіть дуже складні завдання. Не варто серйозно сприймати критичні зауваження. Уникайте метушні – ви й так усе встигнете.

СТРІЛЕЦЬ

Удача сама плисти-ме до ваших рук. Щоб домогтися істотних результатів, досить докладити мінімум зусиль. Наприкінці тижня ваші цікаві ідеї та досягнення будуть гідно оцінені.

КОЗОРІГ

Не дозволяйте втягувати себе у круговерт чужих проблем, намагайтеся змінити і впорядкувати хід думок. У спілкуванні з колегами, начальством і домашніми будьте дуже обережними.

ВОДОЛІЙ

Час будувати плани на майбутнє. Навіть якщо на роботі все нормально, не заважайте подбати про самоосвіту і професійний ріст. Приділіть більше уваги дітям.

РИБИ

Хочете краще і більше? Це залежатиме від вашої активності, цілеспрямованості й самодисципліни. Запізнання і неухильність можуть призвести до прикрих помилок. Вихідні проведіть у колі родини.

АНЕКДОТИ

Один чоловік не вірив у Зевса – Бога блискавок, і тоді Зевс покарав його: чоловік забіг у туалет, а блискавка не розтібнулася...

• • •

Вмирає Мойша. Родичі, що зібралися, запитують у нього:

– Чи не маєте ви останнього бажання перед смертю?

– Я хочу випити склянку чаю з двома ложками цукру.

– Чому ж у вас таке дивне бажання?

– Справа в тому, що я все життя вдома пив чай з однією ложкою цукру, а в гостях – із трьома. А люблю я з двома.

• • •

Тільки шкідливі звички не дають розсудливій людині остаточно збожеволіти.

• • •

За будь-якою успішною жінкою по квартирі ходить кіт.

• • •

Замість треба виходити за чоловіка, який думає про майбутнє. Наприклад, за того, хто купує дві пляшки віскі замість запланованої однієї.

• • •

Життя – величезний простір можливостей. Можна вступити до будь-якого вишу на будь-яку спеціальність, отримати будь-який диплом – і в результаті бути некомпетентним у будь-якій сфері діяльності.

• • •

Золоті руки з дупи – це коли самостійно полагодив телевизор і через секунду впустив його на підлогу.

• • •

– З чого почати, щоб стати чудовим менеджером з продажу?

– Почніть із продажу власної совісті.

• • •

– Тебе довго не було, я вже у всі морги телефонувала.

– Я був у подруги. Олю, нам треба розлучитися.

– Я про подругу знаю. Я у морзі намагалася тобі місце забронювати. Поки вільних місць немає, чекатимемо до кінця місяця.

ЩО ПИТИ ДЛЯ ЗНИЖЕННЯ ТИСКУ: П'ЯТЬ НАПОЇВ, ЯКІ ЙОГО НОРМАЛІЗУЮТЬ

Високий тиск створює колосальне навантаження на серцевий м'яз і підвищує силу удару крові об стінки артерій. З часом це призводить до втрати еластичності судин, їхньої жорсткості та суттєво збільшує ризики розвитку серцево-судинних ускладнень, інсульту та інфаркту. Раціон харчування і питний режим відіграють фундаментальну роль у контролі цього стану, оскільки вони безпосередньо впливають на об'єм рідини в організмі, баланс мікроелементів, стан кишкового мікробіому та рівень системного запалення.

Зелений чай давно завоював репутацію одного з найкращих засобів для підтримки серцево-судинної системи завдяки високому вмісту катехинів – рослинних сполук, які допомагають судинам розслабитися і покращують кровотік. Проте лікарі зазначають, що існує низка інших напоїв, позитивний вплив яких на рівень артеріального тиску може виявитися навіть потужнішим.

НАПОЇ, ЯКІ МОЖУТЬ РЕГУЛЮВАТИ ТИСК

1. Узвар із чорносливу

Цей напій є концентрованим джерелом антиоксидантів, клітковини та калію – мінералу, критично важливого для виведення надлишків натрію і розслаблення судинних стінок. Одна чашка узвару забезпечує організм 2,5 г клітковини та 707 мг калію, що покриває понад чверть добової потреби в цьому мікроелементі для жінок. Збагачення раціону рослинними волокнами покращує не лише травлення та стан мікрофлори кишківника, яка бере активну участь у регуляції тиску, а й загальний тонус судин.

2. Чай із гібіскусу (каркаде)

Яскравий трав'яний напій із приємною кислотною багатий на поліфеноли. Ці речовини мають здатність блокувати специфічні ферменти, які викликають звуження судин і підвищення тиску. Для максимального вивільнення корисних рослинних сполук і насиченого смаку квіти гібіскусу рекомендується заварювати протягом 10 хвилин. Напій є універсальним: у холодну пору його приємно пити гарячим, а влітку він чудово освіжає у виді айс-ті з додаванням заморожених ягід.

3. Натуральний гранатовий сік

Гранат містить унікальні потужні антиоксиданти – пунікагіні та антоціаніни. Вони ефективно захищають судини від пошкоджень, підтримують їхню еластичність і діють аналогічно до деяких медикаментів, пригнічуючи активність ангіотензинперетворювального ферменту, який відповідає за судинний тонус. Регулярне вживання цього продукту сприяє зниженню як систолічного (верхнього), так і діастолічного

(нижнього) тиску. Головне правило – обирати стовідсотковий сік без додавання цукру, уникаючи сокових коктейлів. Якщо природна кислінка напою здається занадто різкою, його можна розвести звичайною водою.

4. Буряковий сік

Свіжий буряк є одним із найбагатших джерел харчових нітратів. Потрапляючи до організму, ці сполуки трансформуються в оксид азоту – молекулу, яка сигналізує гладким м'язам судин про необхідність розширення, що миттєво полегшує кровотік. Щоденне вживання всього від 70 до 240 мілілітрів чистого бурякового соку або його концентрату здатне суттєво знизити показники систолічного тиску у людей з гіпертонією. Оскільки напій має специфічний насичений земляний присмак, його радять комбінувати з іншими компонентами, наприклад, змішувати з яблучним соком або додавати лимон та імбир.

5. Апельсиновий сік

Цитрусові цінуються за високий вміст флавоноїду гесперидину, який має потужні

протизапальні та антиоксидантні властивості. Тривалі дослідження показують, що щоденне вживання апельсинового соку протягом дванадцяти тижнів значно знижує систолічний і пульсовий тиск у пацієнтів із початковою та першою стадіями гіпертонії. Водночас напої, додатково збагачені гесперидином, демонструють перші позитивні зрушення вже після прийому стартової дози. Оскільки соки позбавлені великої кількості клітковини, яка є в цільних фруктах, не варто зловживати великими об'ємами. Проте невелика склянка якісного апельсинового соку за сніданком або після фізичної активності стане чудовим помічником для серця.

ДЛЯ ЗНИЖЕННЯ ТИСКУ ПОТРІБЕН КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД

Попри доведену ефективність вищеперерахованих напоїв жоден із них не здатний повністю компенсувати нездоровий спосіб життя чи раціон із надлишком солі та дефіцитом клітковини. Максимальний ефект досягається лише за умови поєднання здорових питних звичок з іншими важливими змінами, а саме, з регулярною фізичною активністю.

Помірні аеробні навантаження, як-от швидка ходьба, їзда на велосипеді чи плавання, роблять серцевий м'яз сильнішим і витривалішим, дозволяючи йому перекачувати кров з меншими зусиллями.

Хронічне психоемоційне напруження провокує викид гормонів, які звужують судини. Впровадження щоденних заспокійливих практик, зокрема медитації чи контрольованого дихання, допомагає стабілізувати роботу нервової системи і знизити тиск.

Для зниження ризиків необхідно мінімізувати споживання солі (натрію). Натомість варто надати пріоритет продуктам, багатим на калій – свіжим овочам, бобовим і фруктам, заповнюючи ними принаймні половину своєї тарілки під час кожного прийому їжі.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678

у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427

Номер видруковано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.

Тираж 1050 екз. Замовлення №_1106_.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.